

Consumentenprijsindex

In de [persmededeling van 5 augustus 2003](#) heeft het CBS gemeld dat de uitkomsten over de periode juni 2002 tot en met juni 2003 niet correct zijn. Dientengevolge zijn de CPI-cijfers in deze publicatie niet correct.

Het [persbericht van 9 september 2003](#) bevat de gecorrigeerde cijfers voor de reeks voor alle huishoudens en voor de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

- **Algemeen: laagste groei economie in 20 jaar**
- **Bestedingen: sterke stijging overheidsconsumptie**
- **Consumptief krediet: evenveel geleend**

Algemeen

De Nederlandse economie heeft in 2002 een slecht jaar doorgemaakt. De volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP) is uitgekomen op 0,3%. In de afgelopen twintig jaar is het groeicijfer niet eerder zo laag uitgekomen. Voor beleggers in Nederlandse aandelen is 2002 zelfs het slechtste beursjaar sinds de Tweede Wereldoorlog geweest. De jaarcijfers over 2002 met betrekking tot de arbeidsmarkt zijn een stuk minder gunstig dan in 2001. De werkgelegenheid is nog wel toegenomen, maar de stijging is gehalveerd. De werkloosheid is voor het eerst sinds jaren weer gestegen. Nederland presteert bij een internationale vergelijking van de economische groei en de werkloosheid onder het gemiddelde van de Eurozone. Een vat aardolie (North Sea Brent) is in de loop van 2002 bijna 40% duurder geworden. Bij de ontwikkeling van de consumentenprijzen is het beeld positiever. De inflatie is vorig jaar met 1%-punt afgenomen tot 3,5%. Ook de afzetprijzen van de industrie liggen in 2002 iets onder het niveau van 2001. De rente voor de lange termijn bedroeg in 2002 gemiddeld 4,7%, dat is iets lager dan in 2001.

Middelen en bestedingen

De Nederlandse economie is vorig jaar met 0,3% gegroeid. De overheidsconsumptie is net als in 2001 de belangrijkste motor voor de economische groei. Hieraan dragen vooral de collectief gefinancierde uitgaven voor de gezondheidszorg bij, maar ook die voor onderwijs en openbaar bestuur. Ook de consumptie van huishoudens levert een positieve bijdrage aan de economie. Wel is de stijging met 1,0% in 2002 een fractie lager dan in 2001. Daarentegen is het volume van zowel de uitvoer als de invoer van goederen en diensten vorig jaar gedaald. Een daling van de uitvoer kwam voor het laatst in 1982 voor. Het verloop van de uitvoer en invoer wordt in 2002 sterk beïnvloed door de forse afname van de wederuitvoer. De export van in Nederland geproduceerde goederen is in 2002 ongeveer even groot als een jaar eerder. De sterkste daling aan de bestedingskant van de economie is te vinden bij de investeringen in vaste activa. In 2002 is daarin 3,7% minder geïnvesteerd dan in 2001. Vooral de investeringen in computers, machines en installaties, zakenauto's en vliegtuigen zijn gedaald. Ook in gebouwen en woningen is minder geïnvesteerd dan een jaar eerder. In infrastructuur is ongeveer evenveel geïnvesteerd als in 2001. Hierbij gaat het vooral om al eerder gestarte grote projecten, zoals de Betuwelijn en de HSL.

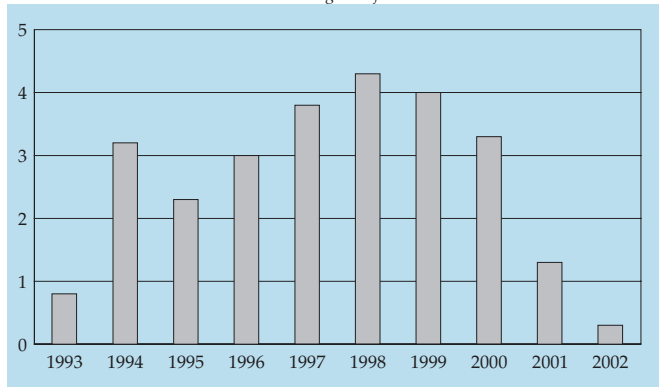
Consumptief krediet

In 2002 is voor 10,3 miljard euro aan krediet verstrekt voor consumptieve doeleinden, zoals auto's, woninginrichting en andere duurzame consumptiegoederen. Dit is ongeveer evenveel als in het jaar ervoor. In 2001 was er voor het eerste sinds 1983 een afname van de kredietverstrekking ten opzichte van een jaar eerder. Deze daling heeft zich in 2002 dus niet voortgezet. De ontwikkeling van de kredietverstrekking is de afgelopen jaren geheel in lijn met die van de bestedingsgroei aan duurzame goederen. De consument blijkt daarbij sterk de voorkeur te hebben voor doorlopend krediet. Bijna tweederde van het in 2002 verstrekte krediet bestaat uit doorlopend krediet. Daarnaast worden de kredietmogelijkheden van creditcards steeds meer gebruikt. Vorig jaar maakte creditcardkrediet bijna een kwart van het totale verstrekte krediet uit. De totale uitstaande schuld op consumptieve leningen bedroeg eind 2002 ruim 16,4 miljard euro. Dit betekent per huishouden gemiddeld een schuld van bijna € 3 300, een verdubbeling ten opzichte van 10 jaar geleden.

De conjunctuur in 2002

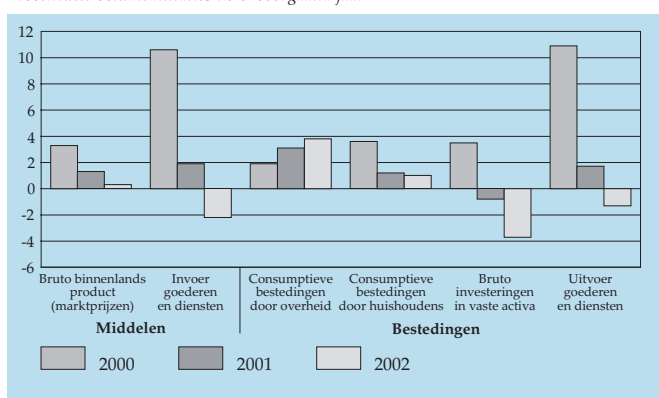
Economische groei

Procentuele volumemutaties BBP t.o.v. voorgaand jaar

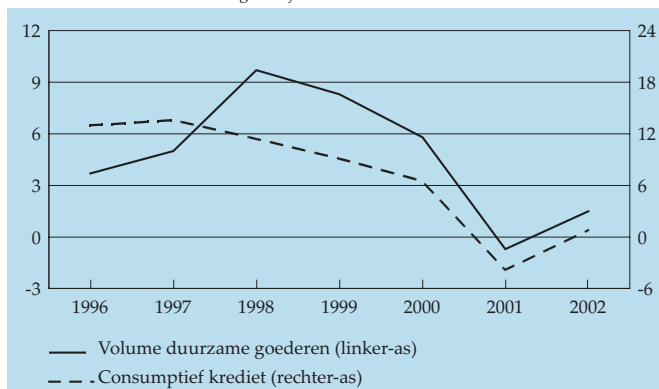
Middelen en bestedingen (volume)

Procentuele volumemutaties t.o.v. voorgaand jaar

Consumptie duurzame goederen (volume) en verstrekt consumptief krediet

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Kerngegevens ontwikkelingen in 1993–2002

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1993/'02 gem 1)
Economische kernvariabelen (volume)											
Bruto binnenlands product	0,9	2,6	3,0	3,0	3,8	4,3	4,0	3,3	1,3	0,3	2,7
Invoer van goederen en diensten	0,7	9,4	10,6	4,4	9,5	8,5	5,8	10,6	1,9	-2,2	5,9
Consumptie	0,8	1,1	2,5	2,6	3,1	4,4	4,0	3,1	1,8	1,9	2,5
Overheid	1,6	1,5	1,5	-0,4	3,2	3,6	2,5	1,9	3,1	3,8	2,2
Huishoudens nationaal	0,5	0,9	3,0	4,0	3,0	4,8	4,7	3,6	1,2	1,0	2,7
w.o. Huishoudens binnenland	.	.	.	4,1	3,2	4,7	4,7	3,6	1,0	1,0	3,2
w.v. Voedings- en genotmiddelen	.	.	.	1,7	2,1	0,9	1,0	1,3	-0,1	0,8	1,1
Duurzame consumptiegoederen	.	.	.	3,7	5,0	9,7	8,3	5,8	-0,7	1,5	4,8
Overige goederen	.	.	.	8,3	0,4	1,7	2,6	1,2	1,8	1,4	2,5
Diensten	.	.	.	3,9	3,6	4,7	4,8	3,9	2,0	0,8	3,4
Bruto investeringen in vaste activa	-3,2	2,1	3,9	6,3	6,6	4,2	7,8	3,5	-0,8	-3,7	2,7
Bedrijven	-3,1	2,2	3,9	6,0	8,3	4,1	8,2	2,5	-2,5	-4,6	2,5
Overheid	-3,6	1,8	4,3	8,3	-3,0	5,3	5,5	9,7	9,3	1,2	3,9
Uitvoer van goederen en diensten	5,7	9,7	8,8	4,6	8,8	7,4	5,1	10,9	1,7	-1,3	6,1
Productie (volume)											
Landbouw, bosbouw en visserij	2,4	3,9	2,0	-2,0	-5,3	9,3	6,4	0,4	-3,4	-0,1	1,4
Delfstoffenwinning	3,0	-1,7	0,9	13,4	-8,2	-0,8	-3,2	-2,5	5,8	2,2	0,9
Industrie	-1,8	6,8	3,6	0,6	2,5	3,0	2,4	5,0	0,2	-2,0	2,0
Energie- en waterleidingbedrijven	4,2	1,3	3,4	4,9	-7,0	0,3	-1,9	1,5	6,0	-0,3	1,2
Bouwnijverheid	-1,4	-0,8	-1,7	-1,6	1,7	3,2	5,2	4,0	2,1	-1,4	0,9
Handel, horeca en reparatie	-0,8	1,9	3,4	3,6	7,5	6,7	6,2	4,4	-0,1	-1,0	3,2
Vervoer, opslag en communicatie	0,3	3,0	4,0	3,7	8,6	9,4	6,8	7,7	2,3	1,4	4,7
Financiële instellingen	6,7	-4,7	9,4	6,7	5,9	2,1	6,5	0,0	-0,9	-1,0	3,1
Overige diensten (excl. overheid)	2,4	2,2	4,3	4,6	4,3	3,8	4,2	3,3	2,4	1,6	3,3
Overheid en gesubsidieerd onderwijs	1,0	0,3	-2,3	0,5	2,9	2,7	1,0	1,2	2,1	2,5	1,2
Prijzen en lonen											
Consumentenprijsindex	2,1	2,7	2,0	2,0	2,2	2,0	2,2	2,6	4,5	3,5	2,6
Productenprijzen industrie afzet	-1,9	0,8	2,7	1,4	3,0	-2,4	0,2	11,6	1,3	-1,0	1,6
Productenprijzen industrie verbruik	-3,6	1,6	3,1	2,6	3,7	-5,6	1,9	19,0	0,1	-1,9	2,1
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	17,2	15,9	16,9	20,3	19,4	13,4	18,0	28,5	25,0	25,1	20,0
Cao-lonen particuliere bedrijven	3,3	1,6	1,3	1,9	2,2	3,1	2,8	3,3	4,7	3,5	2,8
Cao-lonen overheid	2,4	1,0	1,0	1,1	2,3	2,3	3,2	3,0	4,5	4,4	2,5
Cao-lonen gesubsidieerde sector	3,6	0,8	0,4	1,4	0,2	2,5	3,2	3,1	5,2	4,0	2,4
Arbeidsmarkt											
Bevolking (x 1 000)	15 290	15 381	15 459	15 523	15 607	15 703	15 809	15 922	16 043	16 148	15 689
Beroepsbevolking 15–64 jaar (x 1 000)	6 406	6 466	6 596	6 681	6 838	6 957	7 097	7 188	7 315	7 443	6 899
Werkzame beroepsbevolking 15–64 jaar (x 1 000)	5 925	5 920	6 063	6 187	6 400	6 609	6 805	6 919	7 064	7 141	6 503
Aantal vacatures (x 1 000)	55	52	62	76	94	135	172	203	197	115 ⁴⁾	105
Geregistreerde werklozen (x 1 000)	415	486	464	440	375	287	221	188	146	170	319
Idem, in % van de beroepsbevolking	6,5	7,5	7,0	6,6	5,5	4,1	3,1	2,6	2,0	2,3	4,7
Arbeidsparticipatie mannen (%)	71	70	72	72	74	75	76	77	77	77	74
Arbeidsparticipatie vrouwen (%)	42	42	44	45	47	49	51	52	53	55	48
Geld, krediet en rente											
CBS-herbeleggingsindex	47,2	2,3	19,8	40,3	44,9	22,3	30,6	-2,1	-19,2	-32,8	15,3
Verstrekt hypothecair krediet	44	29	-5	45	29	24	30	-11	4	13	20
Daggeldrente (%)	7,1	5,1	4,2	2,9	3,1	3,2	2,7	4,1	4,4	3,3	4,0
Rendement op staatsobligaties (%)	6,3	6,7	6,6	5,7	5,2	4,5	4,4	5,3	4,8	4,7	5,4
Hypotheekrente (%)	7,5	7,3	7,1	6,3	5,8	5,6	5,1	5,9	5,9	5,3	6,2
Overige indicatoren											
Consumentenvertrouwen 2) (%)	-22	-7	4	1	15	17	14	25	-1	-20	3
Economisch klimaat	-50	-14	6	-4	19	16	5	25	-25	-39	-6
Koopbereidheid	-3	-2	3	4	12	18	20	25	15	-8	8
Productenvertrouwen industrie 2) (%)	-7	2	3	1	5	4	2	7	-1	-2	1
Bezettingsgraad industrie (%)	80,7	83,6	84,4	83,9	84,8	85,0	84,3	84,6	84,1	82,8	83,8
Uitgesproken faillissementen 3)	35	-6	-12	-5	2	-8	-6	13	27	23	6

Tenzij anders aangegeven is het jaarcijfer berekend als gemiddelde van de kwartaal- of maandgegevens van dat jaar.

1) Het gemiddelde is berekend als rekenkundig gemiddelde van de jaarcijfers.

2) Saldo positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

3) Bedrijven en instellingen exclusief eenmanszaken.

4) Ultimo september.

Internationale gegevens 1993–2002 (zie Focus)

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1993/'02 gem.
Bruto binnenlands product (volume)											
Nederland	0,9	2,6	3,0	3,0	3,8	4,3	4,0	3,3	1,3	0,3	2,7
Duitsland	-1,1	2,3	1,7	0,8	1,4	2,0	2,0	3,1	0,8	0,0	1,3
Eurozone	-0,8	2,3	2,2	1,4	2,3	2,9	2,7	3,5	1,5	0,5	1,9
Verenigde Staten	2,7	4,0	2,7	3,6	4,4	4,3	4,1	3,8	0,3	2,4	3,2
Japan	0,4	1,0	1,6	3,5	1,8	-1,1	0,7	2,4	-0,4	0,3	1,0
Consumptie huishoudens (volume)											
Nederland	0,5	0,9	3,0	4,0	3,0	4,8	4,7	3,6	1,2	1,0	2,7
Duitsland	0,1	1,0	2,0	1,0	0,6	1,8	3,6	1,4	1,5	-0,8	1,2
Eurozone	-0,9	1,3	1,9	1,6	1,6	3,1	3,3	2,6	1,5	0,5	1,7
Verenigde Staten	3,4	3,8	3,0	3,2	3,6	4,8	4,9	4,3	2,5	3,1	3,7
Japan	1,8	2,6	1,4	2,4	0,8	0,1	1,2	0,6	1,0	1,0	1,3
Consumentenprijsindex											
Nederland 1)	2,1	2,7	2,0	1,4	1,9	1,8	2,0	2,3	5,1	3,9	2,5
Duitsland 1)	4,4	2,8	1,7	1,2	1,5	0,6	0,6	2,1	2,4	1,3	1,9
Eurozone 1)	3,2	2,7	2,5	2,1	1,7	1,1	1,1	2,3	2,5	2,2	2,1
Verenigde Staten	3,0	2,6	2,8	2,9	2,3	1,6	2,2	3,4	2,8	1,5	2,5
Japan	1,3	0,7	-0,1	0,1	1,7	0,6	-0,3	-0,7	-0,5	-0,9	0,2
Werkloosheid											
Nederland	24	17	-5	-5	-15	-23	-23	-15	-22	16	-5
Duitsland	15	7	-2	10	11	-3	-4	-5	-1	5	3
Eurozone	19	7	-2	3	1	-5	-7	-10	-5	4	1
Verenigde Staten	-7	-11	-7	-2	-7	-8	-5	-4	19	23	-1
Japan	17	16	9	7	2	21	14	1	6	8	10

Bron: Oeso, Eurostat.

Van een aantal landen zijn nog geen gegevens over geheel 2002 beschikbaar, in dat geval zijn gegevens tot en met de meest recente periode gebruikt.

1) Na 1995 volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Productie: alleen groei niet-commerciële diensten

Het volume van de totale toegevoegde waarde in 2002 is 0,3% groter dan in 2001. De meeste bedrijfstakken laten echter een daling van de productie zien. Uitzondering zijn de niet-commerciële diensten, zoals de zorg en de overheid, waar de productie 3,1% hoger ligt dan in 2001. In de industrie en energiesector laat het jaarcijfer een daling zien van ruim 1%. Binnen de industrie is in vrijwel alle branches de productie gedaald. Alleen de aardolie-, chemische en rubberindustrie heeft meer geproduceerd dan in 2001. Het productieniveau van de voedings- en genotmiddelenindustrie is nagenoeg gelijk gebleven. De daling is het sterkst bij de metaalindustrie, waar de productie ruim 6% lager is dan een jaar eerder. De metaal is qua toegevoegde waarde de grootste branche binnen de industrie, met een aandeel van bijna eenderde. De bouwproductie loopt ook terug. De landbouw heeft zich in 2002 niet kunnen herstellen na het MKZ-jaar 2001. De grootste bedrijfstak in Nederland, de commerciële dienstverlening, komt in 2002 niet verder dan een nulgroei. Deze bedrijfstak was jarenlang de snelst groeiende van de Nederlandse economie en is inmiddels verantwoordelijk voor bijna de helft van de productie in Nederland. Binnen deze bedrijfstak komen dalingen voor bij de horeca, het bankwezen en de uitzendbranche.

Consumptie door huishoudens: bescheiden groei houdt aan

In 2002 is het volume van de binnenlandse consumptie door huishoudens 1,0% groter dan een jaar eerder. Voor het tweede jaar op rij is de consumptiegroei gematigd, de toename is gelijk aan die in 2001. Bij de consumptie door huishoudens wordt de volumegroei in 2002 gedragen door de goederen. Aan duurzame goederen is 1,5% meer besteed. Binnen deze consumptiecategorie loopt de volume-ontwikkeling uiteen van zeer positief bij vervoermiddelen (11,5%) en huishoudelijke apparaten (5,5%) tot sterk negatief bij de aankoop van woninginrichting (-5,3%), schoenen en lederwaren (-4,8%) en huishoudelijke artikelen (-3,6%). De afschaffing van de premie op schone, zuinige auto's per 1-1-2003 gaf de autoverkoop aan het eind van 2002 een impuls. Aan kleding is vrijwel evenveel uitgegeven als in 2001. Na een stagnatie in 2001 heeft de consumptie van voedings- en genotmiddelen zich in 2002 weer hersteld. Het volume van de bestedingen aan diensten in 2002 is 0,8% groter dan in 2001. Dit is het derde achtereenvolgende jaar waarin de groei lager is dan in het voorafgaande jaar. De toename van de bestedingen aan vervoer- en communicatiediensten vlakkt af, maar toch doet de sterkste stijging zich ook in 2002 nog voor bij deze diensten. Aan financiële en zakelijke diensten werd daarentegen juist minder besteed dan een jaar eerder. Dit geldt ook voor de uitgaven bij de horeca.

Het beeld voor de consument wordt iets positiever als ook rekening wordt gehouden met het gebruik van vooral diensten waar hij niet zelf rechtstreeks voor hoeft te betalen. Overheidsuitgaven voor maatschappelijke diensten, medische zorg en onderwijs komen ook aan huishoudens ten goede. Deze bestedingen nemen in 2002 sterk toe. De volumegroei van de nationale individuele consumptie in 2002 (1,8%) overtreft die van de consumptie door huishoudens dan ook ruimschoots.

Prijzen: wisselend beeld in 2002

De inflatie is in 2002 in ons land gemiddeld uitgekomen op 3,5%, een daling met 1%-punt vergeleken met 2001. Dit is een voor Nederlandse begrippen toch nog vrij hoge inflatie. In de periode 1993-2000 ligt de inflatie namelijk op ruim 2% gemiddeld per jaar. Het afgelopen jaar hadden vooral de prijsontwikkeling van groenten en fruit een opwaarts effect op de inflatie. In het eerste halfjaar van 2002 hadden de prijsontwikkeling van autobrandstoffen nog een neerwaarts effect op de inflatie. In de laatste maanden van het jaar was dat juist andersom. Dit kwam

door de prijsontwikkeling van ruwe aardolie. Het afgelopen jaar zijn de aardolieprijzen op de wereldmarkt, na een daling in 2001, weer sterk gestegen. In januari van het afgelopen jaar moest voor een vat North Sea Brent \$20,13 worden betaald, in december kwam de prijs uit op \$27,87. Voor heel 2002 bedraagt de olieprijs gemiddeld \$25,06. Wel is door de waardedaling in het afgelopen jaar van de dollar, de prijsstijging van aardolie in euro's een stuk lager.

De producentenprijzen voor de industrie zijn, ondanks stijgingen in de laatste vier á vijf maanden van vorig jaar, voor 2002 gemiddeld lager uitgekomen dan in het jaar daarvoor. De afzetprijzen daalden in 2002 gemiddeld met 1%. Goederen afgezet in het binnenland brachten gemiddeld 0,2% minder op. De geëxporteerde goederen daalden gemiddeld 1,5% in prijs. De door de industrie ingekochte grondstoffen en half-fabrikaten werden ongeveer 2% goedkoper. Grondstoffen en half-fabrikaten van Nederlandse origine daalden gemiddeld genomen bijna 3% in prijs, geïmporteerde slechts 1%.

Arbeidsmarkt: deelt nu ook in economische malaise

De reeks van jaren met een voor de werknemers gunstige arbeidsmarkt is in 2002 abrupt afgebroken. In 2001 had de economische tegenwind nog geen vat op de arbeidsmarkt, het vorige jaar wel. Het totaal aantal mensen met een baan van 12 uur of meer per week komt in 2002 gemiddeld uit op ruim 7,1 miljoen, 77 duizend meer dan in 2001. Dit is bijna een halvering van de stijging in 2001, toen het aantal werkenden toenam met 145 duizend. Vooral vrouwen profiteren van de licht toegenomen werkgelegenheid: het aantal werkende vrouwen stijgt met 66 duizend. Deze ontwikkeling is niet verwonderlijk, omdat het aantal banen in het bedrijfsleven daalt, terwijl het aantal bij de zorg en de overheid nog toeneemt.

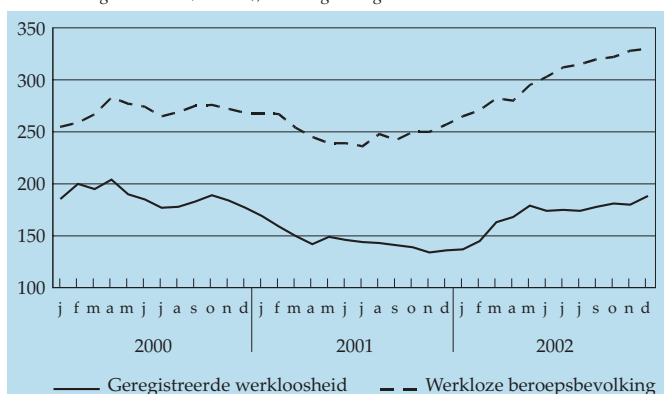
De toename van de werkgelegenheid was te gering om het extra arbeidsaanbod op te vangen. Het aantal werklozen is dan ook voor het eerst sinds jaren weer toegenomen. Het CBS stelt over de werkloosheid verschillende cijfers samen. De werkloze beroepsbevolking bestaat uit mensen die zoeken naar een baan van 12 uur of meer per week, daarvoor beschikbaar zijn en geen werk hebben of een baan van minder dan 12 uur per week. Zoeken betekent dat men activiteiten ondernomen heeft om een betaalde baan te vinden. De werkloze beroepsbevolking is vorig jaar met 51 duizend gestegen tot iets boven de 300 duizend. Dit komt overeen met 4,1% van de beroepsbevolking. Bij de maandelijkse berichtgeving over de conjunctuur wordt voortaan gekozen voor de op maandbasis nieuwe indicator werkloze beroepsbevolking in plaats van de geregistreerde werkloosheid. Het cijfer van de geregistreerde werkloosheid geeft aan hoeveel mensen, die bij een Centrum voor Werk en Inkomen staan ingeschreven, daadwerkelijk beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Gemiddeld over heel 2002 komt het aantal geregistreerde werklozen uit op 170 duizend, 24 duizend meer dan in 2001. In 2002 telt de werkloze beroepsbevolking ruim 130 duizend mensen meer dan de geregistreerde werkloosheid.

Faillissementen: 23% meer in 2002

In 2002 zijn bijna 4 100 faillissementen van bedrijven en instellingen (exclusief eenmanszaken) uitgesproken. Dat zijn er 23% meer dan een jaar eerder. Hiermee zet de stijging door die in 2000 begon. In dat jaar werden er 13% meer faillissementen uitgesproken dan een jaar eerder, in 2001 zelfs 27% meer. Het aantal faillissementen vertoont een duidelijk verband met de economische groei. Een toenemende groei van de economie gaat gepaard met een daling van het aantal faillissementen en omgekeerd. In de jaren 1991-1993, de vorige periode van economische stagnatie, steeg het aantal faillissementen met percentages van rond de dertig.

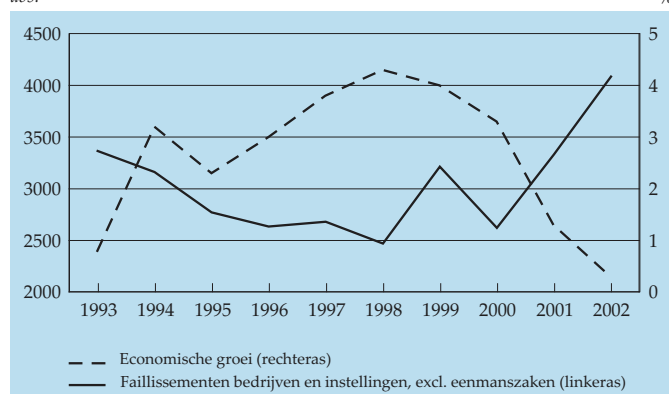
Geregistreerde werkloosheid en werkloze beroepsbevolking

Driemaandsgemiddelde (x 1 000), seizoengecorrigeerd

Aantal faillissementen (bedrijven en instellingen) en economische groei

abs. %

● **Nederland presteert internationaal gezien slecht**

Economische groei

In Nederland komt de stijging in 2002 van het bruto binnenlands product (BBP) ten opzichte van een jaar eerder uit op 0,3%. Hiermee presteert Nederland internationaal gezien onder het gemiddelde. Voor de Eurozone als geheel bedraagt de stijging van het BBP in 2002 0,5%. Binnen het Eurogebied behoort Nederland tot de landen met de laagste groeicijfers. Alleen Duitsland en Italië scoren slechter. In deze twee landen is de groei vorig jaar zelfs stilgevallen. Het best presterende land in de Eurozone is Spanje met een groei van 1,9%. Finland doet het relatief eveneens goed en zag de groei zelfs bijna verdubbelen tot 1,3%.

Ook in de Verenigde Staten (VS) is de groei in 2002 hoger dan in 2001: 2,4% tegen 0,2%. De Japanse economie is in het tweede halfjaar van 2002 wat opgeveerd. Vooral door een groei van 2,6% in het vierde kwartaal, vertoont de economie in Japan op jaarbasis nog een kleine groei van 0,3%. De economie in Japan hapert al sinds de Aziëcrisis van 1998. Met een gemiddelde economische groei van 0,2% over de laatste vijf jaar lijkt Japan een forse achterstand op te lopen op de overige westerse industrielanden. In deze periode ligt de gemiddelde jaarlijkse groei in de VS op 3%, in de Eurozone op 2,2%.

Gezinsconsumptie

Nederland bevindt zich in 2002 met een volumegroei van de gezinsconsumptie van 1,0% in de middenmoot van de Eurozone, waar het in 2001 met dezelfde stijging nog bij de minst presterende Eurolanden hoorde. De landen die het afgelopen jaar de laagste consumptiegroei hebben gekend, zijn Duitsland en Italië. Dit zijn ook de landen waar de groei van het BBP is stilgevallen. De consumptiegroei in de gehele Eurozone is voor het derde opeenvolgende jaar lager uitgekomen dan in het jaar ervoor. Deze is in 2002 nog slechts 0,5%. Binnen Europa laat het Verenigd Koninkrijk nog altijd een zeer hoge consumptiegroei zien met 3,7% over de eerste drie kwartalen. Ook in de VS ligt de stijging van de gezinsconsumptie boven de 3%.

Inflatie

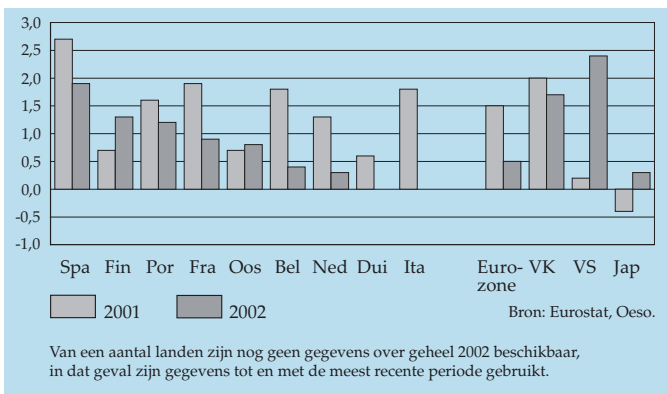
Volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex is de inflatie in 2002 in Nederland 3,9%. Ondanks dat dit 1,2%-punt lager is dan in het jaar ervoor, bevindt ons land zich met dit inflatiecijfer nog steeds in de kopgroep van de Eurozone. In het afgelopen jaar is in het Eurogebied de inflatie uitgekomen op 2,2%. Dat is 0,4%-punt lager dan in 2001. In de VS is de inflatie met 1,3%-punt afgenomen. Binnen de Eurozone heeft Duitsland in 2002 de positie met de laagste inflatie overgenomen van Frankrijk. Onze oosterburen zagen de prijsstijging in 2002 (1,3%) bijna 1%-punt lager uitkomen dan in 2001. In Duitsland is er, evenals in Nederland, in het afgelopen jaar veel onrust geweest over vermeende prijsstijgingen naar aanleiding van de invoering van de euro. Net als in ons land was de inflatiebeleving in Duitsland veel hoger dan de werkelijke inflatie. Japan kent ook in 2002 deflatie. De consumentenprijsindex is afgelopen jaar 0,9% lager uitgekomen dan het jaar daarvoor. Dit is al het vierde jaar op rij dat de prijzen gedaald zijn, wat de slechte economische situatie in dit land benadrukt.

Werkloosheid

De daling van de werkloosheid in 2001 is in veel Eurolanden vorig jaar omgeslagen in een stijging. In alle landen van het Eurogebied tezamen kwam de stijging van de werkloosheid uit op 4%. Italië is de witte raaf met een daling van 5%. Dit is opvallend gezien de nulgroei van het Italiaanse BBP. Nederland kende de afgelopen jaren één van de sterkste dalingen van de werkloosheid binnen de Eurozone. In 2002 echter kent Nederland de grootste stijging. De geregistreerde werkloosheid is afgelopen jaar met 16% toegenomen. Hiermee komt de procentuele stijging van de Nederlandse werkloosheidsgroei voor het eerst sinds 1994 hoger uit dan die in de totale Eurozone. Ook de Verenigde Staten kennen met 23% een zeer sterke stijging van de werkloosheid. Hier lijkt echter het tij al wel te keren, want de groei van de werkloosheid in het vierde kwartaal was nog slechts 5% ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder.

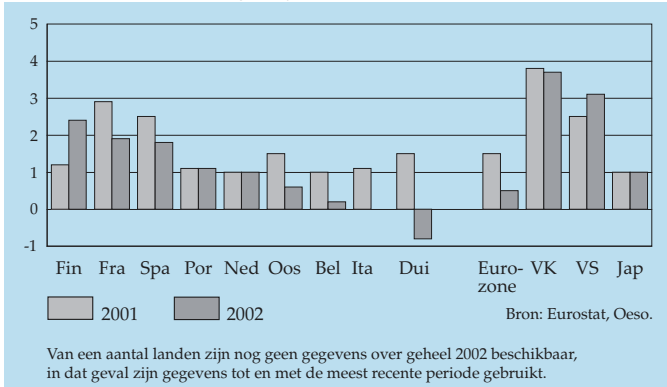
Bruto binnenlands product (volume)

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

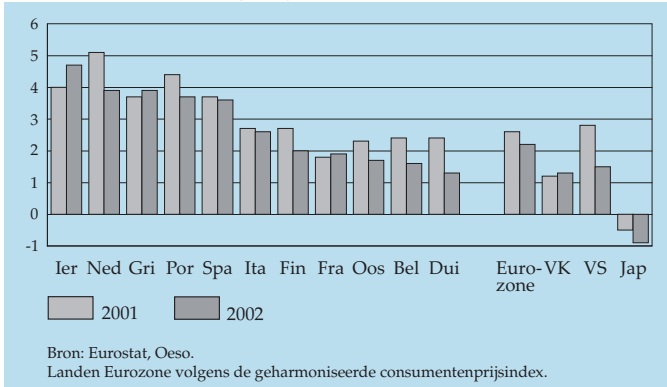
Consumptie gezinnen (volume)

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Consumentenprijsindex

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Werkloosheid

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

